

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/93/2023
Identifikačné číslo spisu:	5114217826
Dátum vydania rozhodnutia:	30.05.2025
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:5114217826.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Q. V., narodenej XX. A. XXXX, Ž., W. XXXX/X, zastúpenej Mgr. PeaDr. Antonom Kušnírom, advokátom, Žilina, Jána Reka 13, proti žalovanému E. O., narodenému XX. M. XXXX, V. XXX, zastúpenému splnomocnenkyňou JUDr. Magda Poliačiková, advokátka, s.r.o., Žilina, Národná 17, IČO: 36 848 654, o určenie neplatnosti vyhlásenia a vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 18C/101/2014, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 9. novembra 2022 sp. zn. 7Co/144/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyňa je povinná zaplatiť žalovanému náhradu trov dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 5. mája 2022 č. k. 18C/101/2014-924 zamietol v celom rozsahu žalobu, ktorou sa žalobkyňa na žalovanom domáhala určenia I. neplatnosti vyhlásenia právneho predchodcu žalovaného, spísaného 3. apríla 1997 u notárky JUDr. Aleny Majerčiakovej a II. práva podielového spoluvlastníctva nehnuteľností v katastrálnom území V., zapísaných na LV č. XXXX ako parcela CKN č. 3688/2 - orná pôda o výmere 473 m², č. 3688/3 - orná pôda o výmere 555 m² a č. 3688/7 - orná pôda o výmere 77 m² (všetkých vytvorených z časti EKN parcely č. 3795/40 - orná pôda o výmere 322 m² (?), v podiele 19/108-in. Žalovanému aj štátu priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% (s tým, že o výške náhrady bude rozhodnuté samostatný uznesením). Právne toto svoje rozhodnutie odôvodnil (pokiaľ šlo o vec samu) ustanoveniami §§ 123, 124, 129, 130, 132 a 134 Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „OZ“) a § 70 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z. z. (katastrálneho zákona). Vecne mal za to, že žaloba nebola dôvodná, keď žalobkyňa na požadovanom určení neplatnosti vyhlásenia pojatého do notárskej zápisnice nemala naliehavý právny záujem a v prípade požiadavky na určenie vlastníctva nepreukázala svoje tvrdenia vzhľadom na rozpornosť znaleckých posudkov a aj keby sa jej to podarilo, žalovaný nadobudol vlastnícke právo dostatočne dlhý

čas trvajúcim dobromyseľným výkonom práva (vydržaním potom, čo sporné nehnuteľnosti nadobudol darovaním od svojho starého otca).

2. Krajský súd v Žiline (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) rozsudkom z 9. novembra 2022 sp. zn. 7Co/144/2012 rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „CSP“) potvrdil a žalovanému priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Nad rámec citácie ustanovení § 137 písm. c) a § 228 CSP a § 34 ods. 2 katastrálneho zákona a s nimi spojeného skôr teoretického výkladu, ktorými odôvodnil svoj záver o správnosti zamietnutia žaloby v časti požiadavky na určenie neplatnosti vyhlásenia v notárskej zápisnici považoval za správne tiež zamietnutie žaloby v časti určenia vlastníckeho práva, v tomto prípade jednak pre stotožnenie sa s argumentáciou súdu prvej inštancie (§ 387 ods. 2 CSP), ako aj pre výklad otázok spojených s interpretáciou § 2 ods. 2 a 3 zákona č. 293/1992 Zb., pri ktorých dobromyseľnosť právneho predchodcu žalovaného B. O. A. ani žalovaného nebola po dobu 10 rokov od vydania notárskeho osvedčenia spochybnená a neskoršie podanie žaloby na nadobudnutie vlastníctva vydržaním nemalo žiaden vplyv.

3. Proti takémuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovení § 420 písm. f) aj § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Namietanou procesnou vadou tzv. zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP podľa nej odvolací súd v rozpore s judikatúrou ústavného súdu i Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zaťažil konanie tým, že v odôvodnení svojho rozsudku nezaujal stanovisko k jej odvolacím námietkam, týkajúcim sa nepravdivosti tvrdení pojatých do notárskeho osvedčenia. Zotrvala na názore o existencii naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení aj u neplatnosti vyhlásenia pojatého do notárskej zápisnice, keď toto je podľa nej spôsobilé odstrániť stav jej právnej neistoty. Nižšie súdy potom podľa nej nesprávne posúdili tu nesporne významnú právnu otázku možnosti skúmania oprávnenosti držby pri vydaní notárskeho osvedčenia a tiež otázku možnosti prehodnotenia notárskeho osvedčenia o držbe aj po uplynutí 10 rokov, tvrdenie z dovolania o dopustení sa tým odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu však bližšie nespresnila (najmä neuviedla, aké rozhodnutie či rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky - ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“ - by v tomto prípade malo/-i byť výrazom onej ustálenej rozhodovacej praxe). Navrhla zrušenie rozsudkov oboch nižších súdov s vrátením veci na ďalšie konanie súdu prvej inštancie s eventualitou zmeny rozsudkov dovolacím súdom tak, že jej žalobe bude vyhovie.

4. Žalovaný navrhol dovolanie odmietnuť, keď podľa jeho názoru žalobkyňa spochybňuje len skutkové závery nižších súdov, ktoré svoje rozhodnutia odôvodnili objektívne uspokojivým spôsobom a ich závery treba považovať za správne a súladné s ustálenou judikatúrou najvyššieho súdu.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech boli vydané rozhodnutia oboch nižších súdov (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), dospel bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP) k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Odôvodnenie, prečo bol namieste takýto postup, uvádza v nasledujúcich bodoch.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Tejto mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach §§ 420 a 421 CSP.

7. Pokiaľ dovolateľka vyvodzovala prípustnosť dovolania z § 420 CSP, tu dovolací súd zdôrazňuje, že aj za účinnosti CSP je naďalej aktuálny právny názor, podľa ktorého prípustnosť dovolania nezakladá samo tvrdenie dovolateľa o existencii vady zmätočnosti, ale (až) zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto

procesnej vade skutočne došlo (tu porovnaj 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017 a 8Cdo/73/2017).

8. Žalobkyňa v dovolaní primárne prípustnosť jej dovolania vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Podľa neho je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú namietanú procesnú vadu zmätočnosti, sú a/ zásah súdu do procesného práva strany sporu, b/ nesprávnosť procesného postupu súdu reprezentujúceho takýto zásah, v dôsledku ktorého dochádza k znemožneniu procesnej strane, aby (svojou procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia a c/ miera (intenzita) zásahu, pri ktorej už je namieste hovoriť o porušení práva na spravodlivý proces.

10. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (II. ÚS 3/97, I. ÚS 97/97, II. ÚS 251/03, I. ÚS 50/04 a IV. ÚS 252/04). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Súd sa z tohto dôvodu nemusí v odôvodnení svojho rozhodnutia zaoberať úplne všetkými dôvodmi a argumentmi procesných strán; postačujúcim je, ak z odôvodnenia rozhodnutia sú zrejmé všetky skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie (II. ÚS 76/07).

11. Preskúmaním obsahu odôvodnení rozsudkov oboch nižších súdov v prejednávanej veci a to predovšetkým odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, predstavujúceho primárny predmet prieskumu v dovolacom konaní potom podľa názoru dovolacieho súdu nešlo dospieť k záveru o tom, žeby tu šlo o ten prípad, aký má na mysli ustanovenie § 420 písm. f) CSP.

12. V posudzovanom prípade totiž obsah spisu neopodstatňuje tvrdenie dovolateľky, že odvolací súd pri odôvodňovaní svojho potvrdzujúceho rozsudku vybočil z medzí určených mu v rámci ustanovenia § 387 ods. 3 CSP (inak štandardne prívukovaných v už patrične ustálenej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu). Kritériom z uvedeného pohľadu rozhodujúcim je totiž možnosť označenia tvrdenia či námietky odvolateľa, odvolacím súdom ponechaného bez povšimnutia, za podstatné. Tomuto parametru ale v intenciách prípadu z prejednávanej veci vôbec nemohla učiniť zadosť tá časť argumentácie dovolateľky, podľa ktorej nižšie súdy mali svoje rozhodnutia založiť na nesprávnom skutkovom závere o dobromyseľnosti žalovaného, resp. jeho právneho predchodcu a to preto, že tu jednak šlo o otázku skutkovú (z prieskumu správnosti v dovolacom konaní principiálne vylúčenú) a tiež preto, že z pohľadu možnosti spochybnenia vlastníckeho práva žalovaného malo význam práve a len to, či k nemu prišlo ešte počas desaťročnej vydržacej doby (počítanej od zápisu právneho predchodcu na základe notárskeho osvedčenia ako oprávneného držiteľa sporných nehnuteľností) alebo (ako aj v tomto konkrétnom prípade) až po jej uplynutí (z pohľadu aktivity žalobkyne márnom).

13. Tvrdenia dovolateľky o lživosti či prinajmenšom protirečivosti tvrdení žalovaného vo vzťahu k dôvodu ujatia sa nimi držby sporných nehnuteľností by síce za nepodstatné označiť nešlo, toto by však platilo len za situácie, v ktorej by sa prinajmenšom odvolací súd vyslovil v prospech žalobkyňou zjavne preferovanej možnosti skúmania podmienok oprávnenosti držby smerujúcej k vydržaniu bez časového

obmedzenia a zároveň by tu nebolo žiadneho rozhodnutia dovolacieho súdu, riešiaceho takúto otázku [čiže iba vtedy, ak by sa tvrdenia, na ktoré neskoršia dovolateľka nedostala od odvolacieho súdu žiadnu alebo objektívne uspokojivú odpoveď, kryli so spôsobom riešenia právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu alebo s jeho významovým protikladom a šlo by tu o tú skutkovú podstatu nesprávneho právneho posúdenia veci, ktorú zákonodarca urobil súčasťou § 421 ods. 1 písm. b) CSP]. Žiaden z týchto predpokladov však splnený nebol, nakoľko oba nižšie súdy sa svojimi ostatnými rozhodnutiami prihlásili k interpretácii úpravy zo zákonov č. 293/1992 Zb. a č. 393/2000 Z. z. prinesenej rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/47/2012 a prijatie tohto rozhodnutia na uverejnenie v Zbierke (stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky) privodilo (vo vzťahu k otázke, o ktorej je reč) nielen až neskoršou procesnou úpravou zakotvené pojmy ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a odklonu od nej [tu porovnaj § 421 ods. 1 písm. a) CSP a R 71/2018], ale tiež vylúčenie rovnakou úpravou prinášaných možných alternatív k tejto skutkovej podstate nesprávneho právneho posúdenia veci v podobe skoršieho neriešenia otázky [písmeno b)] či stavu rozdielnosti rozhodovania dovolacieho súdu [písmeno c)].

14. Z už uvedeného teda vyplýva, že výskyt znátočnosťnej vady podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľka namietala neopodstatnene, čo spôsobovalo, že dovolanie v časti opieranej o tento dôvod nešlo považovať za prípustné.

15. Pokiaľ dovolateľka namietala, že jej dovolanie je prípustné tiež podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu; ani tu jej podľa názoru najvyššieho súdu nešlo dať za pravdu.

16. Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP nezakladá samo tvrdenie dovolateľa, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení došlo k odklonu; určujúcim je tu až záver (zistenie) dovolacieho súdu, že tu o prípad odklonu naozaj ide.

17. V prejednávanej veci síce dovolateľke nešlo vyčítať nemožnosť vyvodenia z jej dovolania, ktorá otázka má byť podľa nej otázkou riešenou za cenu odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (nakoľko nešlo mať pochybnosti o tom, že tu ide o otázku možnosti skúmania pravdivosti skutočností osvedčovaných notárskym osvedčením o držbe podľa § 2 zákona č. 293/1992 Zb. a otázku času, v ktorom je tak možné urobiť); žalobkyňa však neuviedla žiadne také rozhodnutie najvyššieho súdu vyslovujúce jej konvenujúci názor, ktoré by šlo označiť za výraz ustálenej judikatúry dovolacieho súdu a ani z vlastných poznatkov vec prejednávajúceho senátu dovolacieho súdu nešlo vyvodiť, že dovolaním tvrdený stav odklonu v tejto konkrétnej veci by mal byť realitou.

18. Dovolací súd pritom poukazuje na svoje stále aktuálne skoršie závery formulované ním vo veci sp. zn. 6Cdo/17/2022 (týkajúcej sa rovnakého odvolacieho súdu), podľa ktorých jediné skoršie rozhodnutie zaoberajúce sa (tak ako aj v tentoraz prejedávanej veci) prípadom notárskeho osvedčenia o držbe podľa zákona č. 293/1992 Zb., teda rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6MCdo/17/2010 vydané ešte 28. marca 2012, teda viac než rok pred rozhodnutím vo veci sp. zn. 6Cdo/47/2012 treba považovať za prekonané (práve spomínaným judikátom R 125/2014) a to isté platí pri uznesení vo veci sp. zn. 4Cdo/283/2009 (z 27. októbra 2010). Žiadne z iných dovolaciemu súdu známych jeho rozhodnutí nezodpovedá splneniu podmienky posudzovania druhovo totožnej situácie [špecifického problému založenia stavu oprávnenosti držby priamo vydaním notárskeho osvedčenia podľa zákona č. 293/1992 Zb. pred jeho dotknutím zákonom č. 393/2000 Z. z., riešeného práve rozsudkom vo veci sp. zn. 6Cdo/47/2012, ktorý sa (nech aj nie explicitne) vyjadril, že ak má prísť k účinnému popretiu oprávnenosti držby (zo strany vlastníka zapísaného v katastri pred zápisom osvedčenia o držbe, znášajúceho riziko straty vlastníctva), musí sa tak stať ešte v rámci behu vydržacej doby].

19. Dovolací súd z týchto dôvodov preto dovolanie ako celok [v časti namietajúcej vadu podľa § 420 písm. f) CSP aj v časti namietajúcej nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods. 1 písm. a)

rovnakého zákona] podľa § 447 písm. c) CSP ako neprípustné odmietol.

20. Rozhodnutie o trovách konania o dovolaní dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.